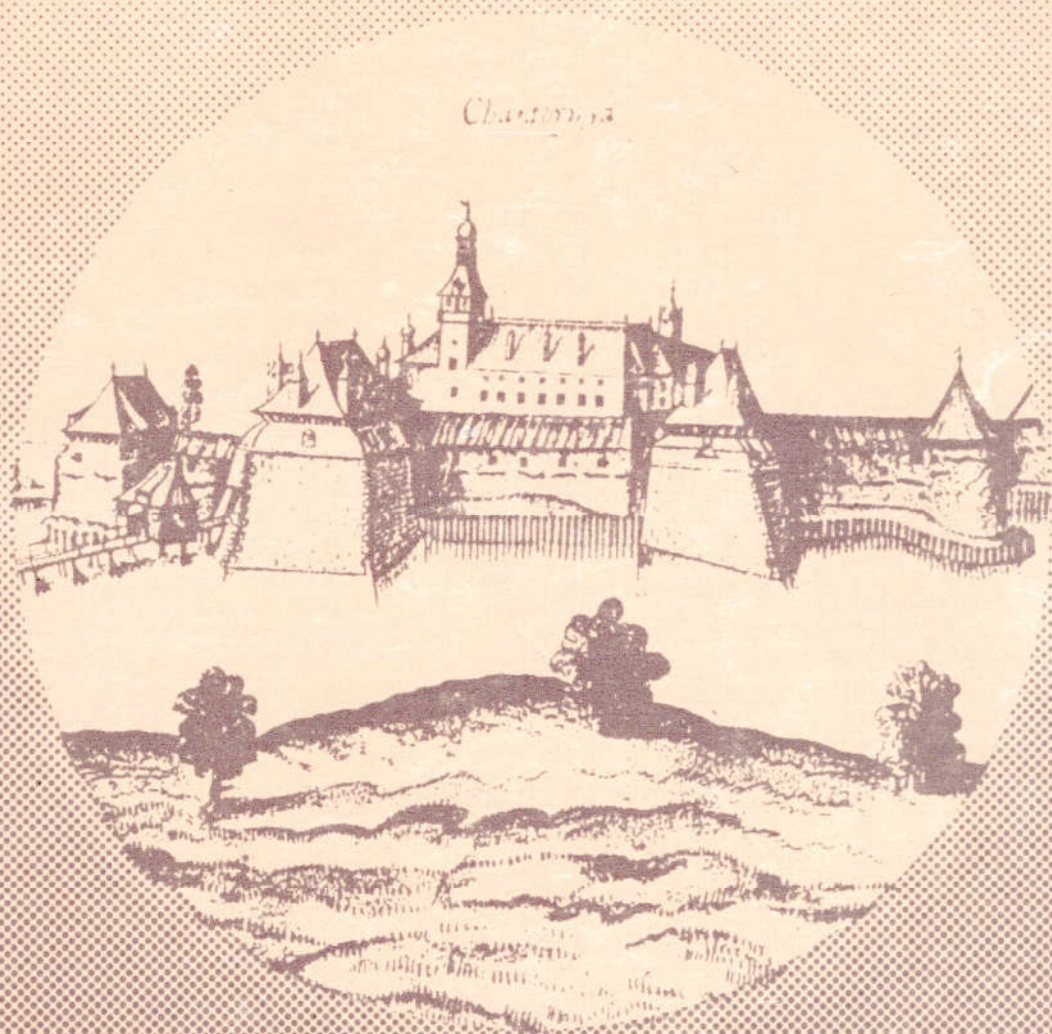

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

16

MUZEJSKI VJESNIK 16

MUZEOLOGIJA

Oba ova projekta značajna su zbog toga što će kroz upoznavanje povijesne arhitekture mladi čovjek osjetiti što to znači kada se takvi

objekti nemilosrdno uništavaju diljem lijepe naše Hrvatske.

Anita ŠESTANJ - PERIĆ, Gradski muzej Varaždin

UPORABA RADNIH LISTIĆA UZ IZLOŽBE U VARAŽDINSKOME MUZEJU

Jedan od vidova Školskog servisa, odgojno - obrazovne djelatnosti varaždinskoga muzeja, su radni listići za učenike koji se priređuju uz neke izložbe. Protekle godine izrađeni su radni listići uz izložbe: "Ratni zarisi" (crteži - karikature Ivana Šarića), "Radost življenja" (kolaž i modne instalacije Lidije Šeler), "Crkvena umjetnost i baština novomarofskog kraja", "Kosta Angeli Radovani - medalje, skulpture i crteži". Radni listići pretpostavljaju dolazak učenika na razgledavanje izložbe i njegov *samostalan* rad u muzeju. Ovakvim oblikom rada učenika se potiče na razmišljanje o onome što gleda, usmjerava se njegova pozornost na opažanje najvažnijih elemenata u cilju usvajanja osnova (likovne) umjetnosti kao temelja *razumljivosti* umjetničkih djela.

No u muzeju se, uz likovne, priređuju i razne tematske izložbe kod kojih se postavljena pitanja ne moraju odnositi samo na "čitanje" likovnog jezika, već se njima učenika navodi (sukladno temi i karakteru prikazanoga) na upoznavanje - uočavanje i nekih drugih sadržaja. (Primjerice kod foto - izložbe "Rekonstrukcija i uređenje starog sela Kumrovec" težište je bilo stavljeno na opažanje značajki seoskoga graditeljstva u Hrvatskom zagorju.) U svakom se slučaju pitanjima nastoji obuhvatiti i spoznajna i psihološka strana ovog oblika rada.

To se može pojasniti na primjeru radnih listića uz izložbu "Radost življenja" (kolaži i modne instalacije Lidije Šeler).¹ Spoznajna strana, kao osnova za nadograđivanje stečenih odnosno stjecanja novih znanja, prožimanje je funkcija promatranja, mišljenja i prakse. Da bi odgovorio na pitanja: "Koju likovnu tehniku koristi umjetnica na svojim slikama? Što je

kolaž? Što je kao podloga poslužilo autorici za izradu kolaža?", učenik će razgledavati i promatrati izložene slike; raščlanjivanjem niza sličnih primjera (slika - kolaž) utvrditi će glavne značajke tehnike, a sintezom zajedničkih elemenata doći i do uopćavanja. Ako će, potaknut izložbom, pokušati sam izraditi sliku u tehnici kolaža, stečeno će znanje primijeniti u praksi. Međutim ne znači samo slučaj vlastita okušavanja (konkretno : izrada kolaža) potvrdu usvojenosti znanja - velika je važnost u mogućnosti svakoga budućeg *prepoznavanja* tehnike kolaža. Neka pitanja upućuju učenika na uočavanje autorova pristupa umjetnosti: "L. Šeler u svome likovnom izrazu spaja nacrtano i fotografsko. Kakve su linije po karakteru kojima autorica obogaćuje modne detalje? Koji se modni detalji naslućuju iz tih linija? Koji su muzejski predmeti poslužili kao poticaj za stvaranje novih umjetničkih formi? Opiši jednu ambijentalnu kompoziciju!..." Tu će učenik opaziti osobitosti samoga autora, njegovu "likovno razmišljanje", prepoznatljivost stila - odnosno mogućnost različitih pristupa umjetnosti, problematici.

Spoznajnu stranu uvijek prati intelektualno i emocionalno doživljavanje izložbe koje se može potaknuti i nekim pitanjima: "Izrazi svoje mišljenje o međusobnom odnosu između starih predmeta iz prošlih vremena i autoričinih modela! Smatraš li mogućim da se "modeli" s izložbe nose na ulici? Zašto?" pri čemu učenik iskazuje nešto osobno i stvara vlastiti sud o nečemu.

Iako su neki nastavnici dobro prihvatili ovakav oblik rada za učenike, potrebno je i nadalje intenzivirati ga i poticati. Pri tome je vrlo važni i svojevrsni poticaj za učenike od

strane nastavnika koji bi učenikovu aktivnost trebao prikladno vrednovati. Kako se u muzeju ne priređuju posebno didaktički osmišljene izložbe, nastoji se putem radnih listića izložbene sadržaje učeniku svesti na stupanj razumljivosti, a u tome smislu može se pretpostaviti da će učenik i ubuduće iskazivati zanimanje za slične sadržaje jer će mu njegova (pred)znanja to omogućivati i na to ga poticati. Također treba istaknuti i oblik učenikove *samostalne* aktivnosti tim više što se u školskoj učionici (osobito pri obradi novih sadržaja) ponajviše rabi frontalni oblik rada, pa će neposrednim individualnim doticajem

učenika i "predmeta" i emocionalni doživljaj biti potpuniji, osobniji. Ovo su samo neke naznake uporabe radnih listića iz programa Školskog servisa koju u svakom slučaju treba nastaviti poboljšavati i, uzimajući u obzir neke ovdje pripomenute momente i praksu, svakako i ubuduće primjenivati.

1 Riječ je o izložbi objedinjenih raznovidnih sadržaja (kolaža, dijapozitiva, fotografija, muzejskih predmeta iz fundusa GMV-a, pokretnih i nepokretnih modela modno tretiranih) koji su, spajajući ujedno elemente starog i novog, činili dinamičnu umjetničko-modno-glazbenu cjelinu uklopljenu u klasični galerijski prostor.

Marina ŠIMEK, Gradski muzej Varaždin

MALA MUZEJSKA UČIONICA

S obzirom da je edukativna djelatnost konstantna kategorija redovite muzejske aktivnosti, uvijek aktualna i nezaobilazna u suvremenoj muzeološkoj praksi, o njoj se, kao o svakoj neiscrpoj temi, može još ponešto reći. Naša nastojanja da se odgojno - obrazovna djelatnost muzeja, već odavno ukorijenjena u našim ustanovama, podigne na znatno višu razinu i konačno neraskidivo poveže (kako zakonski - formalno, tako i u praksi) s muzejsko - pedagoškom službom, daleko zaostaju za koracima kojima kroči muzejska pedagogija evropskih muzeja. Doduše i u okvirima naše muzeologije često se raspravljalo o ovoj problematici, iznosili su se i isticali vrijedni primjeri edukacije u muzejima i uz pomoć muzeja (V. JURKIĆ, 1975; ODGOJNA I OBRAZOVNA DJELATNOST MUZEJA, 1980), a suradnja muzeja i škola bila je središnja tema radnog sastanka našega Društva u ožujku 1982. (MUZEJSKI VJESNIK, 1983).

No, sve dok se ne riješi obrazovanje i osposobljavanje kadrova za rad umuzejsko - pedagoškoj službi, dok se zakonski ne definira potreba i neophodnost muzejskog pedagoga u muzejsko - galerijskim institucijama, sve dok se stručno i organizacijski ova služba ne ugradi u sistem sveopćeg djelovanja muzeja (ili galerije), tako dugo bit ćemo prisiljeni posezati za sporadičnim rješenjima. Kvaliteta i efekt

ovakvih povremenih akcija ovisit će o trudu uloženom u realizaciju određenog programa, o maštovitosti i snalazljivosti kustosa - voditelja programa, a najviše zapravo o njegovom ličnom afinitetu.

I dok se u odgojno - obrazovnom radu snalazimo netko bolje, netko lošije, a naš se angažman temelji više na dobroj volji i intuiciji nego na didaktičko - metodičkim osnovama, dotle u muzejima naših susjednih zemalja djeluju posebni odjeli za rad s mladima, u pedagoškim časopisima detaljno se obrađuju pojedine teme iz muzejske pedagogije (H. SAMMER, 1977), mladim posjetiocima muzeja nude se male, jednostavno pisane knjižice o pojedinim poglavljima npr. prethistorije, obogaćene crtežima, rekonstrukcijama, fotografijama eksponata (W. MODRIJAN, 1990), ili tim muzejskih pedagoga i kustosa kreira novi radni listić za đake - posjetioce muzeja. U očekivanju da europski standardi što prije postanu i naši standardi, nastojimo odgojno - obrazovnu djelatnost naših muzeja ostvariti što kvalitetnije i profesionalnije, iako su mogućnosti vrlo različite (INFORMATICA MUSEOLOGICA, 1987).

Tokom 1992. g. u okviru Arheološkog odjela Gradskog muzeja Varaždin pripremljene su i obrađene 3 teme za školski servis.

SADRŽAJ

MUZEOLŠKA PROBLEMATIKA

Zvonko HITREC DIDAKTIČKO - METODIČKO OSMIŠLJAVANJE MUZEJSKE PREZENTACIJE	3
Anita ŠESTANJ - PERIĆ UPORABA RADNIH LISTIĆA UZ IZLOŽBE U VARAŽDINSKOME MUZEJU	5
Marina ŠIMEK MALA MUZEJSKA UČIONICA	6

ARHEOLOGIJA

Marijan BILIĆ ZBIRKA GRČKOG NOVCA IZ GRADSKOG MUZEJA VARAŽDIN	11
Ana BOBOVEC GRAD MOSLAVINA U SVJETLU DOSADAŠNJIH ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA	17
Tatjana LOLIĆ, Amelio VEKIĆ, Slobodan OLIĆ IZVJEŠTAJ O ARHEOLOŠKIM ISKOPAVANJIMA U ČAKOVCU PROVEDENIM 1992. GOD. NA LOKALITETU STARI GRAD	21
Zorko MARKOVIĆ OSVRT NA NEKOLIKO NOVIH PRILOGA POZNAVANJU HRVATSKOG SREDNJOVJEKOVLJA (1990-1992. god)	24
Zorko MARKOVIĆ NEKOLIKO ZANIMLJIVIH ARHEOLOŠKIH NALAZA IZ KOPRIVNIČKE PODRAVINE	26
Marina ŠIMEK KASNOSREDNJEVJEKOVNI NALAZ IZ LUDBREGA	30
Vjekoslav ŠTRK ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA POVIJESNE URBANE CJELINE ČAZME U 1992. GODINI	35
Josip VIDOVIĆ NASTAVAK SUSTAVNIH ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA U ŠENKOVCU	41

ETNOLOGIJA

Marija BORKO NEKOLIKO MEDIMURSKIH DJEČJIH IGARA	44
Melita ĐANIĆ OSNOVANA " DRUŽINA " ČUVARI TRADICIJA HRVATSKIH OBITELJSKIH ZADRUGA	45
Slavica MOSLAVAC GLAZBENA FOLKLORNA BAŠTINA MOSLAVINE	46
Slavica MOSLAVAC USKRSNI OBIČAJI ČEHA I SLOVAKA U MEDURIČU	50

KULTURNA POVIJEST

Zdenko BALOG SJEVERNI PORTAL TRAKOŠĆANSKE CRKVE	53
Dražen KOVAČEVIĆ FRANJEVAČKI SAMOSTAN U PODGRADU	56
Lidija PLAVEC BIDERMAJER NAMJEŠTAJ NA PRIMJERIMA IZ FUNDUSA MMČ	58
Mladen MEDAR PRILOG POZNAVANJU GRADEVNE DJELATNOSTI U BJELOVARU	61
Magdalena LONČARIĆ O JEDNOM ŠALJIVOM GLASILU U FUNDUSU POVIJESNOG ODJELA GRADSKOG MUZEJA VARAŽDIN	63

POVIJEST

Božidar GERIĆ 1. IZVORI ZA POVIJEST BJELOVARA I BJELOVARSKOG KRAJA	66
Stjepan HAJDUK OTKRIĆE PRVE POGODBE O BARBIRENJU	71

Zoran HOMEN PRAVILNIK ZA BLUDILIŠTA U GRADU KRIŽEVCU IZ 1913. GODINE	73
Franjo HORVATIĆ GRBOVNIK ŽITELJA GRADA KOPRIVNICE	75
Goran JAKOVLJEVIĆ POLAGANJE UČITELJSKE PRISEGE U BJELOVARSKOJ GIMNAZIJI POČETKOM STOLJEĆA	77
Vladimir KALŠAN PRILOG ZA POVIJEST VINOGRADARSTVA U MEDIMURJU	79
Marjan KATUŠIĆ NARODNI POKRET 1903. GODINE U ZAPREŠIĆU (uz 90. obljetnicu)	81
Magdalena LONČARIĆ ZASTAVE ŽUPANIJE VARAŽDINSKE U GRADSKOM MUZEJU VARAŽDIN	84
Slavica MOSLAVAC ET KOTTYNA DENIQUE INSIGNE SUUM PROFECIT (I Kutina je naposljetku dobila svoj počasni znak)	87
Ljerka PERČI DOZVOLA ZA FOTOGRAFIRANJE IZ 1914. GODINE	88
Hrvoje PETRIĆ DELEKOVEC U SREDNJEM VIJEKU	90
Antun STIŠČAK TATARI SU PUSTOŠILI HRVATSKOM PRIJE 750. GODINA	93
Mladen NADU NASELJA I SELA SESVETSKOG PRIGORJA U SREDNJEM VIJEKU (II) (13 — 16. stoljeće)	95

PRIKAZI I ČLANCI

Ljerka ALBUS PRVI SEMINAR DRUŠTVA FOLKLORISTA	102
Antica BREGOVIĆ Prirodoslovna mapa "IZ ALBUMA FRANJE PL. KOŠĆECA "	103
Melita ĐANIĆ OBILJEŽAVANJE 740 - OBLJETNICE SLOBODNOG I KRALJEVSKOG GRADA KRIŽEVCI KROZ PROGRAM GRADSKOG MUZEJA I LIKOVNE GALERIJE	105
Miroslav KLEMM IZLOŽBA CRKVENE UMJETNOSTI I BAŠTINE NOVOMAROFSKOGA KRAJA	109
Nada MATIJAŠKO UZ DESETU GODIŠNJICU PODRAVKINOG MUZEJA PREHRANE	110
Martin MATIŠIN GODIŠNJAK ZAVIČAJNOG MUZEJA VIRJE	112
Mladen MEDAR ECOVAST O OČUVANJU ARHITEKTONSKOG NASLJEDA	113
Ljerka PERČI POSJETITELJ IZ ARGENTINE	115
Smiljana PETR-MARČEC IZLOŽBA "ZRINSKI U MEDIMURJU"	116
Hrvoje PETRIĆ "PODRAVSKI ZBORNIK" 1992.	116
Anita ŠESTANJ-PERIĆ PRIZNANJE UHTA-e GRADSKOM MUZEJU VARAŽDIN	117
Josip ŠTIMAC MUZEJI HRVATSKOG ZAGORJA U NOVOM USTROJSTVU	118
Gordana KOVAČIĆ IN MEMORIAM IVANU GENERALIĆU	119

DJELATNOST MUZEJA I MUZEALACA

IZLOŽBE (1992)	121
AKCIJE (1992)	124
IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA (1992)	127
PUBLICISTIČKA DJELATNOST MUZEALACA (1992)	129

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovec, Kutina, Sesvete, Sveti Ivan Zelina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Veliki Tabor, Virje.

Broj 16 / 1993.

Godina XVI

Uređivački odbor:

Antica Bregović (GMV), Erika Nađ—Jerković (MMČ), Vladimir Kalšan (MMČ), Lidija Plavec (MMČ), Smiljana Petr—Marčec (MMČ), Josip Vidović (MMČ)

Tehnička redakcija u Muzeju Međimurja Čakovec:
Vladimir Kalšan, Erika Nađ-Jerković, Josip Vidović

Nakladnik:

Muzejsko društvo sjeverozapadne Hrvatske

Za nakladnika:

Zoran Homen

Grafička priprema:

»DTP STUDIO« KRIŽEVCI

Nikola Žulj

Tisak:

»GRATA« Bjelovar

Naklada: 650 primjeraka

ISSN 0350 - 9370

»Muzejski vjesnik« izlazi jedamput godišnje.

Rukopisi se ne honoriraju i ne vraćaju.

Za sadržaj i lekturu tekstova odgovorni su autori.

»Muzejski vjesnik« solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske